

ស្រីមចនុលក្ខិតិវាគ់

ប្រជែលនឹមចនុលក្ខិតិ

ព្រះនាមសេហក៏សាច ដោយពុទ្ធញាន់ដឹងច្បាស់ថា តើព្រះបាន
គូលិកអនុលិកនឹងសម្បាប់នាង បុក្តិទុកដីវិតនាមឱ្យកម្រៀងនៅ កំចាប់និយាយ
រឿងថ្មីមួយទៅតុលព្រះអង្គ ដើម្បីបន្ទូប់ព្រះអង្គកំឱ្យប្រជែលនឹងកំតែទៅ
ការសម្បាប់ចោលពេក មានសេចក្តីផ្តល់នៅ នេះ ។

បពិប្រជែលករុណាកំចិត្តវិសេស កាលដើមឡើយមានព្រះអង្គម្មាស់
ប្រទេសទៅរីមួយព្រះអង្គព្រះនាមក្បូរសា ។ ព្រះអង្គម្មាស់អង្គនេះ
កំពុងមាប់ដើម្បីដឹងកិច្ចការដៃនៅក្នុងណាក បុក្តិព្រះអង្គប្រើន
សព្វព្រះទំនួរយាយដើរដឹងដៃនៅវេលាយប់ គឺប្រជែលស្ថ្ទិកពាក់
កំពុងព្រះអង្គមាននាយទាហារដឹងកិច្ចមួយតាមដំឡើង ស្ថ្ទិកពាក់កំពុង
ខ្លួនដូចជាប្រះអង្គដែរ ។ វេលាយប្រះអង្គប្រជែលយាយការតំបាមសង្គាត់
នៅទីក្រុង ព្រះអង្គប្រជែលបានទៅយើងទូទីចំណេះកិច្ចការប្រើប្រាស់ ដែលខ្លួន
ម្មាស់ពុំភាពយកមកនិទានទូលព្រះអង្គក្នុងល្អាចនេះ ឱ្យបានចំណាំ
អស់ពេម្ពុនទេ បុក្តិខ្លួនសង្កែមថា ព្រះអង្គនឹងប្រជែលព្រះសណ្ឌាប់យ៉ាង
វិកាយ នូវរឿងមួយដែលកើតឡើងនៅពេលដែលព្រះមហាក្សត្រអង្គ
នោះ យាយចេញទីក្រុងនៅត្រាតារដឹងបង្គុស់ នៅពេលពីរ-បីច្បែក

បន្ទាប់ពីព្រះអង្គបានប្រជែលឡើងសោយរាជសម្បត្តិដីនូសបិតាប្រះអង្គ
ដែលប្រជែលសោយទីនូសទៅក្នុងព្រះជននាយកុំចាស់ជាបាទីបំផុត ។ ឬពាក់
ព្រះអង្គម្មាស់មុននឹងប្រជែលនឹងសោយទីនូសទៅ បានប្រគល់ដែនដីប្រទេស
ទៅរឿងច្បាយមកព្រះអង្គម្មាស់ទុកជាមរតក ។

បន្ទាប់ពីពីធិដីឡើងបុណ្យរាជសាតិសក និងបន្ទាប់ពីពីធិបុជាប្រះ
បរមសព ព្រះករុណាដាមម្មាស់លើត្បូងមក ព្រះចោក្បូរសា ជាប្រះបាន
សុលតង្វើ ដើម្បីនឹងបានជាបន្ទូរកិច្ចការដៃនៅជ្រាល់ព្រះអង្គ ព្រះ
អង្គកំយាយចេញពីព្រះបរមភាជវំជាមួយលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ស្ម័ក
ពាក់ក្នុងកាយដូចជាប្រះអង្គដែរ នៅវេលាល្អាចមួយ ពេលម៉ោងពីរ
យប់ ។ លុះយាយទៅដឹងក្នុងសង្គាត់មួយដែលមានតែប្រជាធិនិច្ចតាម
នៅនៅ ។ ព្រះអង្គប្រជែលព្រះសណ្ឌាប់ពុកនិយាយគ្មាយដំឡើង ។ ព្រះ
អង្គកំប្រជែលយាយចូលទៅដឹងពីដែលលេចពុសបែកនោះចេញមក ។ ឬ
រួចកាលបើព្រះអង្គទៅតាមប្រហេងទ្វារនៅ ប្រជែលពាក់ក្នុងបិញ្ញីនឹង
បងបុនស្រីបិនាក់អង្គយនោលើកោវិវិន កំពុងដែកគ្មាយក្រោយពីពុំ
បាយរូចមក ។ កាលបើព្រះអង្គបានព្រះសណ្ឌាប់សំដីស្តីដែលចាស់ជាង
គោរោង ព្រះអង្គកំប្រជែលថា ប្រជានៅនេះរឿងដែលគេដែកគ្មាយនោះ
គឺ “សេចក្តីប្រចាំឆ្នាំ” ។ នាវិជាបងបង្គស់ពោលថា : “សេចក្តីប្រចាំឆ្នាំរបស់
អាពិជ្ជកម្មករធ្វើនា បុងច៉ាយព្រះរាជសាទិជាស្រាវិជ្ជកម្ម នៅពេលនោះ
អាពិជ្ជកម្មនឹងសុនាំបុងដែកគ្មាយព្រះរាជសាទិជាស្រាវិជ្ជកម្ម នៅពេលនោះ

ថា នាំបុងព្រះបានសុលតង់” ។ ដូច្នេះ ចាំមិថុនាបំណងអ្នកណា
ប្រសើរជាងអញ្ចប់ ។

- នាវជ្រាបុនបន្ទាប់កីឡាយថា សេចក្តីប្រចាំរបស់ខ្ញុំ គឺចង់
បានចោះហ្មាយនៃនាយកិស់ព្រះរាជាណាចិនបាតិ នៅពេលនោះខ្ញុំនិងពុាំ
មួលសាច់ឆ្លាត់ទាំង ១ ហើយដោយខ្ញុំដើរការ នាំបុងព្រះបានសុលតង់នឹង
មាននៅក្នុងប្រាសាខែតគុខ៖ឡើយ ដូច្នេះ ខ្ញុំនិងបាននាំបុងពុាំតគុខ៖
ឡើយ ។ បងើយើពុំទេ សេចក្តីប្រចាំរបស់ខ្ញុំប្រសើរជាងសេចក្តីប្រចាំ
របស់អ្នកណា ។

ចំណោកនានេរិត្សា ដែលមានរូបសម្រួលិតីផ្លូវក្រោលង ហើយ
ជាស្ថិតិប្រកបដោយគាំទិន្នន័យ ដែលបង់ឱ្យបានដូច្នេះថា
“ចំណោកខ្ញុំ ខ្ញុំមិនប្រចាំរដ្ឋិតិបន្ទូរដោយទេ ខ្ញុំប្រាកដជាប្រចាំរដ្ឋិតិ
ខ្លួនជាងនេះហើយ បំណាច់យើងខំដែកពីសេចក្តីប្រចាំរដ្ឋិតិ ។ ដូច្នេះខ្ញុំ
និងប្រចាំរដ្ឋិតិនានេះជាមហាផីព្រះបានសុលតង់ ហើយសំប្រចាំរដ្ឋិតិ
មានព្រះរាជបុត្រមួយ មានសក់មួយចំហោះជាមាសមួយចំហោះទៀត
ជាប្រាក់ ។ ហើយកាលណារាយ សូមឱ្យទិន្នន័យក្នុកបុរាណពុំទេ ជាដាក់
ជាតិ ។ ហើយនៅត្រប់ពេលដែលវាត្សិម សូមឱ្យបុរាណត្រប់ពុំទេ ក្នុងព្រះបាន
ជានោះលេចចេញឡើងដូចជាដ្ឋាក្នុកលាបកំពុងវិក ។

សេចក្តីប្រចាំរដ្ឋិតិបន្ទូរសិទ្ធិនាក់នោះ ជាតិស់សេចក្តី
ប្រចាំរបស់នានេរិត្សា ។ បានធ្វើឱ្យព្រះបានសុលតង់ត្រង់ចំនួកក្នុងព្រះ

ទេយណាស់ ហើយព្រះអង្គត្រង់សម្រចចព្រះទេយថា និងបំពេញបំណង
សិទ្ធិទាំងបីនេះឱ្យបាន ។ បុំនែកព្រះអង្គត្រង់មានព្រះបន្ទូលប្រាប់
រើងនោះឱ្យលាកកនាយករដ្ឋមន្ត្រីដឹងទេ ។ ព្រះអង្គត្រង់ពេងដ្ឋានឱ្យលាក
នាយករួចសម្ងាត់ដូចនេះឱ្យច្បាស់ ដើម្បីនឹងបង្ហាប់ឱ្យគេមកនាំស្តី
ទាំងនោះទៅថ្នាក់យព្រះអង្គត្រង់ថ្មីដើម្បីស្ថិក ។

ស្ថិកឡើង លាកកនាយករដ្ឋមន្ត្រីក៏ធ្វើតាមព្រះរាជបាលព្រះ
បានសុលតង់ ។ លាកកបានបង្ហាប់ឱ្យសិទ្ធិទាំងនោះស្ម័គការកំយោងនាប់
ជាតិបំផុត ដើម្បីនឹងចូលទៅតាល់ព្រះអង្គត្រង់ ។ លាកកតែបាននិយាយ
រើងអីប្រាប់ស្តីទាំងនោះ ក្រោពីថ្នាក់ករុណាប្រចាំរាជចំណុចបានទេ ។
លាកកនាយកក៏ទាំងពុំទេ ចូលទៅថ្នាក់យបង្ហាប់ព្រះបានសុលតង់
ក្នុងព្រះបរមាណកំង ។ ព្រះបានសុលតង់ក៏មានព្រះបន្ទូលស្បែរទៅនានៈ
ទាំងនោះថា : “នានេរិត្សបើយបុរាណអំពីបំណងដែលនានេរិត្សបាន
ប្រចាំរដ្ឋិតិយប់មួយមិត្ត ? ចូរនាននិយាយប្រាប់យើងមក កុំណាក់នឹង
យើងឱ្យសោះ ព្រះរើងចំណុច” ។

កាលបីបានពុំព្រះរាជអិន្តារ ព្រះមហាក្សត្រដូច្នេះយុវវិទ្យាទាំងបី
ដែលមិនសូវជាបានយកចិត្តទុកជាក់និងការដែលខ្លួនបាននិយាយគ្មានក
នោះបុំនោះ ក៏ទៅជាបែបភាន់ការកំងក្នុងគាំទិន្នន័យ ។ នានិនមុខចុះនោះ
ស្ម័គការទាំងអស់ត្រា ចំណោកនានេរិត្សដែលមានការប្រចាំរដ្ឋិតិខ្លួនជាតិ ក៏
សំខ្លួនកិរិយាបែបបំប្លែកជាងតេបន្ទូចដែរ ។ ព្រះបានសុលតង់ កាលបី

កាលបើព្រះបានសុលតង ត្រង់សម្រេចនៅនេះព្រះអង្គដូចខ្មែរ។
នាមពេល ដើម្បីជាតាំរួចលំនាយបង់ ក៏សូវទៅឱ្យប្រះបានសុលតង
សម្រេចអំណរគុណដល់ព្រះអង្គ ។ នាមពេលថា : “បពិត្យព្រះករុណា
ថ្វីវិសេស ពិត៌មេនៅតែព្រះអង្គត្រង់បានជាប នូវសេចក្តីប្រាញារបស់ខ្លួន
ម្មាស់ បើនេនសេចក្តីប្រាញានេះ គ្រាន់តែជាការដែងកត្តាដែលងសប្បាយ
បុណ្យភាពទេ ។ ខ្លួនម្មាស់មិនសមនឹងទទួលភិត្តិយសដែលព្រះអង្គត្រង់បាន
ព្រះរាជទានដល់ខ្លួនម្មាស់នេះសារៈ ហើយខ្លួនម្មាស់សូមព្រះករុណាទ្រង់
ព្រះរាជទានអភិយទោសដល់ខ្លួនម្មាស់ជាន ចំពោះអំពើតតអេវ៉ីនខ្លាស
របស់ខ្លួនម្មាស់នេះ” ។ នាមបង់ពីរនាក់ទៀត ក៏បញ្ចូនសំទោសព្រះរាជ

ដូច្នេះដែរ បុន្ថែមពារិនិត្យបន្ទាលកាត់ថា “ទ. ន. កំនាវីរ អីឡូវត្រួត សេចក្តីបានចូលរបស់នាងម្នាក់” ត្រូវតែបានសម្រេច។

ពិធីរៀបអាពាហ៍ពិចារ៍ប៉ុណ្ណោះ ក៏បានធ្វើឡើងដែលត្រូវបាន
ដួចដែលព្រះបានសិលតងទ្រង់មានព្រះបន្ទុលខំមេន បុំនូវមានការប្រើបាប
គ្មានមួយមិណាស់ ។ ការរៀបអាពាហ៍ពិចារ៍នានាដោយប្រពិត្តទៅ
ដោយអធិកអធិក ប្រកបដោយការសហរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ សម
ជាបិធីភាគភាគិសេកព្រះបានសិលតង និងព្រះនានាសិលតានប្រទេស
ខំពួរខំមេន ។ ចំណោកងម្លូលការនានបងបងពីរនាក់វិញ ក៏បានធ្វើឡើង
តាមរបៀបចម្លាតា សមទៅតាមចាន់អ្នកធ្វើនំបុង និងថែហ្មាយវេន
នាយកិសេសរបស់ព្រះរាជា ។

ចាប់តាំងពីពេលនោះមក នាយបងបងទាំងពីរនាក់យល់យើងទ្វាត់
ការរៀបអាតាបាបីពិតាបាបីរបស់ខ្ពុន មានសភាពអន់ចិយជាមួយបុរស្សី
ផ្លាយណាស់។ ដូច្នេះ មិនបានគ្រកអវនិនសុភាសាលរបស់ខ្ពុន ដែល
បានសម្រេចឡើតាមតែបំណុលរបស់ខ្ពុនរៀងទីនឹង មានតែពីចំណែនធស
សេចក្តីប្រាថ្ញានោះទេរៀងពង នាយបងពីរនាក់បែរឡាដាក់តសេចក្តី
ច្រៀលនមហិមានិនបុរស្សីខ្ពុន ដែលសប្បាយលេងវិកាយអីទាំងអស់។
ប៉ុន្តែ នាយតាំទាន់មានពេលដូចបន្ទិយាយគ្មានាល់អំពីការយល់យើងទ្វា
រៀងទីនឹង ចំពោះការដែលប្រាប់បានសុលតង់ប្រចំសព្វប្រាប់បុរស្សី
ខ្ពុនជាន់ខ្ពុនឡើត្រូវ។ នាយបានដូចបញ្ជាដោយរៀបចំខ្ពុន ដើម្បី

រួចការពេលណ៍ ។ បុន្ញតើវិថ្នៀរក្រោយមក នៅពេលដែលនាន
បានជូនបគ្គាន់ក្នុងមុជទីកសាងរណៈ មួយដែលនានបានសន្តិតគ្នាតី
ពេលមុននោះ នានបងបងឯស់ កិច្ចាយទៅការបង្ហាប់ថា :
“មេចទៅអូន តើអូនយល់យើត្សួចមេចអំពីបង្ហាប់សិទ្ធិ ? តើជាថ្មី
ឲ្យសមធ្វើមហេសិស្សចទេ ? ”

- ទេបង នានបន្ទាប់ផ្លូវ ខ្ញុំជាតុំយល់សោះហើយក្នុង
វីរីនេះ ខ្ញុំមិនតុំយើត្សួចត្រង់ណាសោះ ចុះហេតុអូនជាត្រៃ
បានសូលតង់ ត្រង់ទៅយើត្សួច ហើយប្រឡងស្រឡាត្រូវការទៅវិញ ។
វានោះ ជាក្នុងក្រុងសោះ ហើយបងដឹងទេ តើបងយើត្សួចយ៉ាងម៉ែច ។
តើជាការត្រីមត្រូវទេ ដែលប្រៃបានសូលតង់មិនបានសម្រួលមិនមែលរូប
បងដឹងសិន ព្រោះបងជាមានទីកម្មខ្លះក្នុងជាងអូន ហើយបងដឹង
នេះ សម្រួលបាន ព្រោះអង្គិះ គូរណាស់ទៅព្រោះអង្គរកម្មិតិចិត្តឱ្យបង
ដឹង ក្នុងការដែលប្រឡងទៅជាសញ្ញព្រៃទៅយើត្សួចឡាត្រូវការទៅវិញនោះ ។

- ទេអូន នានបងចរចាតា សូមកុំពិន្ទាយពីបង បងតតយល់
ទាក់ទេ ហើសិនជាត្រៃបានសូលតង់ ត្រង់សញ្ញព្រៃទៅយើត្សួលរូបអូន តែ
នេះព្រោះអង្គទៅជាស្រឡាត្រូវកម្មកំទេវិញ ជាបេតុគូរឱ្យបង
កិតតុក្តុណាស់ ។ បងត្រូវតែសងសឹកវាណីរាង ហើយអូនឯងកំមាន
ប្រយោជន៍ក្នុងវីរីនេះជូចបងដែរ ។ អារ៉ែយដោយហេតុនេះ បង
សូមឱ្យអូនពួកដែមឱ្យបង ដើម្បីនឹងបានគិតគ្នាតីវីរីនេះ ដែល

មានប្រយោជន៍សិតគ្នានឹងដើម្បីជូចប្រាប់មធ្យាបាយណា ដែលបូឌុយ
យល់យើត្សួចប្រយោជន៍នេះ ប្រយោជន៍នឹងធ្វើបង្ហាប់មុខវាណីរាងតែ
បាន ។

បន្ទាប់ពីការរួមគិតក្នុងពេលវេលាដែលវានៅក្នុងបូឌុយ
កំពុងបគ្គាពាត្យិកពួយ ហើយទៅត្រូវពេលវានៅក្នុងបគ្គាពាត្យិកពួយ
អូនក្នុងបគ្គាពាត្យិកពួយ ហើយទៅត្រូវបង្ហាប់មុខវាណីរាងដែលបាន
ជាបូឌុយបង្ហាប់នោះទេ ។ វាកំពុងរកយើត្សួចមធ្យាបាយជាថ្មី បុន្ញ
ដល់ជំដោកគ្នាតីវីរីត្រូវប្រពិបត្តិការណ៍ទេ យើត្សួចមានឧបសត្វិត
យ៉ាងសមរូប ឬប្រាកំពាកំបានប្រចុះយកមមធ្យាបាយមួយណា
មកអនុវត្តន៍ភាមុជាតាន ។ ដូច្នេះយុរាងមួន គេយើត្សួលបូឌុយពីរាងកំ
ទេវិញបង្ហាប់ប្រយោជន៍ស្រឡាត្រូវការទៅជាបេតុនិងបង្ហាប់បាន
ទេវិញបង្ហាប់ប្រយោជន៍ស្រឡាត្រូវការទៅជាបេតុនិងបង្ហាប់បាន
រកបូឌុយជាបេតុនិងប្រយោជន៍អូនដើរីថា វាបានបង្ហាប់បានសេចក្តី
សោមនស្សាត់ពេកណាស់ ដែលបានយើត្សួលសិទ្ធិបានទេវីរីបាន:
ខ្ញុំខ្សោំយ៉ាងនេះ ។ ចំណោកងព្រោះនានសូលតាមជាបូឌុយវិញ នានបាន
ទទួលបង្ហាប់បានសេចក្តីបាន ដែលបូឌុយត្រូវតែមានដល់បង
ព្រោះនានជាថ្មី មិនចេះដឹងកំព្រឹង ដោយអាយុយសសក្តិ ហើយនាន
នោះតែស្រឡាត្រូវបង្ហាប់បាន ដោយភាពជិត្តិថ្មីជាតិពេលមុនដែល ។

ពីរបីខែបន្ទាប់ពីពេលរៀបអាពាហ៍ពិតាហ៍មក ព្រោះនាន

សិល្បាឯនៃក្រោងមានគី ។ ព្រះបាយសិល្បាឯនៃក្រោងមានព្រះខ័យព្រៃក
អរជាតន់ពេក ។ ហើយដឹងឱ្យដីវិភាគយនេះ បន្ទាប់ពីបាយលាននៅតូណាស់
ពេញទៅក្នុងព្រះបរមាបានវាំង ក៏បាយដូរយចេញលាននៅតូរបុរាណដែល
ក្នុងសង្គាត់នានា នៅរាជធានីប្រធែសំពឺ ។ ស្រីជាបងទាំងពីរនាក់
កាលបីបាយត្រូដឹងឱ្យនេះ ក៏បាយចូលទៅសំឡែងសេចក្តីវិភាគយដល់បុន
ដែរ ។ ហើយនៅពេលនោះ ស្រីទាំងពីរក៏បាយនិយាយវេលាក្រោមនាន
សិល្បាឯអំពីការរកដួល ដែលព្រះនាយមុខជានឹងត្រូវការ ដើម្បីនឹង
ដូយប្រសុទបុគ្គនាយ ហើយស្រីទាំងពីរនោះក៏បាយអង្វរព្រះនាយថា
ស្មមកំឲ្យិយកដួលបង្ហាញក្រោពីនាយជាបងទាំងពីរនាក់នោះ ។

ព្រះនាងសុំលកាន ក៍មានបន្ទូលតបទវិរីញ្ញដោយសេចក្តីផ្លូវ
សមទៅថា : “អ្នកបងទាំងពីរ, បើសិនជាការធ្វើសវិសនេះ អាច
សម្រេចចេញពីខ្លួនខ្ពស់ជាលំបាតនោះ ខ្ពស់តាមត្រូវការយកនរណាផីទេ
ឡើតទេ ដូចអ្នកបងបានជ្រាបនូវគិតតុខ្ពស់បានបើយេ ខ្ពស់មអរគុណ
និងអនុសាល្មនេះ ។ ហើយខ្ពស់តុអាចសម្រេចការអីដូចនេះដូសព្រះបាន
សូលតង់បានឡើយ ។ ហេតុនេះ សូមអ្នកបងដ្រោបបីអ្នកបងឱ្យគាត់
ពិនាក់រកសម្ងាត់គាត់ ដើម្បីចូលសំសែចក្តីអនុគ្រោះនេះពីព្រះបាន
សូលតង់ទៅ ហើយបើសិនជាប្រព័ន្ធអង្គត្រដែលស្ថូរយោបល់ខ្ពស់ពីរឿងនោះទាំង
សូមអ្នកបងដើរបីចុះថា, ខ្ពស់និងត្រីមថវិកអរគុណព្រះអង្គដែលប្រជែងសង្ឃ
ព្រះរាជហប្បីចិនយស្ថូររឿងនេះដល់ខ្ពស់ឡើងទេ គឺខ្ពស់ចំណាំអរគុណព្រះ

(៩) បង្កែវ

មកដែលពីសេចក្តីផ្សាយរបស់ ព្រះអង្គមកទីរូបខ្ពុម្មាស់នៅបីណ្ឌ នោះ ឬ
ហើយខ្ពុម្មាស់ស្ថិតុលព្រះអង្គដោយត្រង់ថា ខ្ពុម្មាស់មានសេចក្តីរក-
រាយជាប់ក្រោលនឹងទួលបងខ្ពុម្មាស់ជាធម្មោរដៃឡើត” ។

ព្រះបានសិលតង់ក្បួនសាក់ដែលតាំងបងស្រីព្រះនានសិលតាន
ពីនាក់ឱ្យធ្វើជាសម្បបព្រះនាន ឬ ហើយចាប់តាំងពីពេលនោះមក ស្រី
ទាំងពីរកំបានចូលទៅក្នុងព្រះបរមាណវិនិយោគសហរាយ ដោយវារក
យើត្យឱ្យកាលណូត្រូវតាមបំណងខ្ពុន ដើម្បីប្រព្រឹត្តិអំពើកំណាមត្តរឱ្យ
ខ្លឹម ប្រជាមនឹងព្រះនានសិលតានជាប្រឈម ។

ពេលប្រសុទបុគ្គកំបានមកដល់ ហើយនានសិលតានកំបាន
ប្រសុទព្រះអង្គម្មាស់មួយមកលួចជាផាណីថ្វី ។ បុន្ទែលម្បីនឹងភាពទៅ
ខ្សោយនេះពុំអាចចូលបានចិត្តស្រីតមេត្តានោះ ឱ្យទោទន់អាណិតព្រះ
រាជកុម្ភារបន្ទិចសោះឡើយ ។ វាបានយកក្រណាត់សំពតរក្សុនង់ដោយនោះ
ធ្វើបែបលេង។ រួចយកទៅដាក់ក្នុងករព្រៃនម្បួយ បណ្តុះបណ្តាលនៅពេល
តាមប្រឡាយទីក ដែលបុរាកាត់តាមកំក្រោនដោយកំពុងនានសិលតាន
ទិបារាយក្នុនដែលក្នុងមកដាក់នៅកន្លែងនោះ ហើយដើរិបាយ
ធនាយថា ព្រះនានសិលតានបានប្រសុទបុគ្គមកដាសត្វផ្លូវ ។ ដីណីងដែល
អពម្នលនេះបានចូលទៅដែលព្រះបានសិលតង់ ហើយព្រះបានសិលតង់
កំត្រួចត្រួចពីរក្សុន្តឹងទៅក្នុងនោះ” ។ អ្នកដែលកំចេញ
ទៅម្នាយវំពេច ឬប៉ុន្មោះទៅដែលគាត់កំលោងពីមាត់ប្រឡាយយកចបជីក
ចិត្តកំទាញករព្រៃននោះលើកឡើង ហើយយកទៅដូចនៅថ្ងៃហ្មាយគាត់ ។

បំភីព្រះអង្គថា ព្រះអង្គតុអាចចាត់ភាពចំណួកដែលកើតមកពីចម្លាតី
នេះឱ្យព្រះនានទទួលខុសត្រូវទេ ។

កំព្រឹងដែលគោលដៅកំព្រះរាជកុម្ភារបំណុតចោលនោះ បាន
រសាត់ទៅតាមប្រឡាយទីក របុតទៅដែលខាងក្រោមកំពេងជាត្រានំដែល
ខណ្ឌដីណាកំព្រះនាន ហើយចាប់តាំងពីនោះទៅ កំព្រឹងកំសាត់
កាត់តាមទិសនានាកែវប្រាសាទ ។ ដោយទេសកាលនាយកប្រុតសុន្យ
ឱ្យរាជព្រះបានសិលតង់ ដែលជាម្នូនបណ្តាលក្នុម្មាស់ ហើយដែល
ត្រូវគោលច្បាស់របស់អ្នកដែលបំផុត នៅក្នុងព្រះនគរ បានអារ៉ីត្រូ
ដើរលើក្នុងសុន្យបណ្តាលយកាមប្រឡាយទីក កំបានប្រទេសយើត្យករព្រៃន
អំណុត ។ លោកកំស្រកហោអ្នកដែលសុន្យឱ្យរាជ ហើយចងុលប្រាប់ទៅ
អ្នកនោះថា “ចូលងទៅឱ្យលើកិច្ច ហើយនិសយកកំព្រឹងនោះមកឱ្យ
ខ្ពុម្មាស់ ដើម្បីខ្ពុម្មាស់ដើម្បីខ្ពុម្មាស់នៅក្នុងនោះ” ។ អ្នកដែលកំចេញ
ទៅម្នាយវំពេច ឬប៉ុន្មោះទៅដែលគាត់កំលោងពីមាត់ប្រឡាយយកចបជីក
ចិត្តកំទាញករព្រៃននោះលើកឡើង ហើយយកទៅដូចនៅថ្ងៃហ្មាយគាត់ ។

នាយកប្រុតសុន្យមានសេចក្តីភាកំដើរជានំបាន កាលបីយើត្យ
ក្នុនដែលក្នុងរុំក្រណាត់ដាក់ក្នុងករព្រៃននោះ ហើយក្នុនដែលនោះ ពិត
មែនតែនៅរស់ហើយគុរួមិចង់មែន បុន្ទែលលោកមេលទៅបាក់ដូចជា
តុសុវិច្ឆាលូបុន្ទាន ។ ជាដុកាលណូ នាយកប្រុតសុន្យនោះមានប្រព័ន្ធ
ជាយុរពេលក្រោលណាស់មកហើយ បុន្ទែលទៅតាំងជាកំបាន

បុគ្គមួយដល់លោកស្រោះ ។ ដូច្នេះ លោកក៏ឈប់ដើរលេង ហើយ
បង្ហាញបំផុតនកថែស្សនការទាំងកំព្យូងនៅដីរមកតាមលោក ។ ឥឡូវនេះ
ត្រឡប់មកដល់សណ្ឌាតារលោកវិញ្ញុ ដែលមានជូនចូលតាមស្សនក្រោះរាជ
រំង លោកក៏ចូលទៅក្នុងបន្ទប់ប្រព័ន្ធលោកភ្នាម ហើយនិយាយថា
“ឯងហើយ យើងតុំទាន់មានកុនមួយស្រោះ តម្លៃវិទេរតាលោកបាន
ដាក់ទានកូនអូរយើងមួយហើយ ។ ហេតុនេះចូរឯងរកមេដោះមួយអូរ
បានដាប់មក ហើយចូរឯងមិនថែរក្សាកូននេះដូចជាក្នុងយើងបានឱ្យ ។
ខ្ញុំទទួលស្អាត់ថាគ្នុងការធានឯកពីពេលនេះទេ” ។ ប្រព័ន្ធក៏ទទួលយកកូន
ដែកនោះដោយវិភាគយ សម្រួលភាគការ៖ អូរយើងថា នានចង់បានកូន
មែន ។ នាយកប្រចាំស្សនកមិនចង់និយាយរឿងនេះអូរវេងឆ្លាយប្រាប់
ប្រព័ន្ធអេក្រង់តទេ តែកាត់បាននឹកកូនចិត្តថា : “អញ្ញយល់ច្បាស់ថា កូន
នេះលើចេចពុមកពីខាងមិសជិលកាត់ត្រោះនានសិលាតាន បុន្ណែការនេះ
មិនត្រូវមុខងារអញ្ញដើម្បីនិងទៅពិនិត្យការអូរទៅកំនើននោះទេ បុក
ទៅបណ្តាលអូរមានចណ្តាលនៅក្នុងកន្លែង ដែលសេចក្តីស្បែប់ល្វោម
ត្រូវតែមានជាការចាំបាច់ទេ” ។

ផ្លាស់បន្ទាប់មក, ព្រះនាយកសុលតាមកំប្រឈរព្រះរាជបុត្រមួយ
ព្រះអង្គទេរ៉ាត, ស្រីដូចខំពីរកំត្តានិត្តក្រុណាអីបន្ទិចដល់ព្រះអង្គ
ម្មាស់ខាងក្រោមនេះដែរ ។ វាបានយកក្នុងដំឡោកនៅជាក់ក់ព្រៃន
ហើយតាមប្រឡាយទីកន្លែងដោលកម្ពុជា រួចរាាកំពេលកំងចាត់ ព្រះ

នានសិលតានប្រសុពបុគ្គមកជាសត្វផ្ទា ។ ជាសំណងល្អរបស់ក្នុងដៅ
នៅ៖ នាយកច្បាបសូន្យនាមខោវិក្សប្រឡាយទីកន្លែងទ្រព័ត ។ លោកក៏
រើសយកកំព្រឹងឡើងពីទីក រួចយកទៅឱ្យកវិយាយការ ដោយជូនីង
កវិយាយថា សុខឃើលបានចិត្តរក្សាតូនខ្លួននៅ៖ដូចជាកុមារមុនដី ។
នានកវិយាយក៏បានយកចិត្តទូកជាកំចិត្តឯមិបមក្តុងដៅពអភព ។ ដោយកី
ស្សហាជាតិបំផុត ម្បាងបណ្តាលមកពិចិត្តរបស់តាត់ជ្រាល់ ម្បាងដើមី
ឱ្យត្រូវតាមបណ្តាហ្មោះ ។

ព្រះបានសិលតងប្រធែសំពើរ កាលបីច្រដៃជាបន្ទូរដីណីង
ខាងក្រោមនេះ ក៏ច្រដៃអាក់អង់ព្រះទៅលើសពីលើកមុនទៅឡើត ។
ព្រះអង្គច្រដៃសម្រួលអាការ៖ក្រោចទៅបើយ បីសិនជាការព្រមាន
របស់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីមិនបានដូចបានចុំង្រាប់ព្រះអង្គឱ្យស្ថាត
ស្រីមទៅវិញទេ ។

ទីបំផុត, នៅថ្ងៃទីច្បាស់នានសូលតាន ឡង់ប្រសួតព្រះរាជ
បុគ្គមូយទេរីត តែមួននេះជាក្រុងពី ។ ព្រះរាជកុមារីខាងក្រោមនេះ
គឺទទួលវាសាច់ដាក្រោមមុននៅដើរ ។ ស្រីបងបុនពីរនាក់ ដែល
បានកំណាត់ក្នុងចិត្តជាប្រជាពលរដ្ឋ និងឈប់ប្រព័ន្ធដែលអារក្សរ
ឱ្យខ្លឹមនេះ ឬ៖ត្រាតែវាទីប្រជាពលរដ្ឋនូនស្រីវាយ៉ាង
ហេចិញិកសំខ្លោះចេញពីព្រះបរមរាជវាំង ។ អាម៉ែសមុខរដ្ឋប្រជុំប
គ្មានដែរ, កំនែវតប្រព័ន្ធដែលពិភាក្សាដោលឯកនៃព្រះរាជដែល

ដោយជាក់បំណុលចោលតាមប្រឡាយទីក ។ តែជាកុសលជលបុណ្យ
លោកដួយព្រះអង្គម្មាស់ក្សត្តិ ក៏ត្រូវបានលោកនាយកដ្ឋានដែល
ជួយគ្រោចស្របដីតិចធុកិមរណៈឡើត ហើយបានទទួលការចិញ្ញា
បិចច័តិលោក ដួចជារាជរដ្ឋមន្ត្រីនាក់មុនដែរ ។

បន្ទាប់ពីអំពើមនុស្សដីនេះមក, ស្រីពីរនាក់ក៏បានប្រើមន្ទា-
បាយកុហកនឹងបាកប្រាសដូចជាលើកមុនឡើត ។ វាបានបង្ហាញឲ្យ
មួយដុំខ្សោគជាមួយបង្ហាញចំថា ព្រះនាងសុំលាងបាន
ប្រសុទបុត្រមកជាជុំឈើ ហើយគឺជាលើកដីដីម ដែលគេសង្គ់នៅមាត់ផ្លូវ
ធូលដែកបញ្ចប់សម្រាប់ការពារនឹងខ្សោយលក ។

មួននេះ កាលបីព្រះបានសុំលាងតង់ឡើងបានជាបន្ទូរដីលីន
ចំណេះការបាយបំផុតនេះ ព្រះអង្គតំអាចទូប់ពុំក្រោចបានឡើត
ឡើយ ។ ទិន្នន័យព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលសុរីហនាទៅ “យើមើង, មិន
ស្រីចំង់ប្រើប្រាស់មែនបានអាចបានឡើងទេ ហើយជាមួយក្នុងនីមួយៗ ពី
នេះ តទៅឡើត វាមួយជានឹងបង្កើតរបស់អាណ្នក់ទាំងអាណ្នក់ទៅបានឡើងទេ
អញ្ញទៅហើយបុ? ទេ, ការនេះមិនត្រូវឱ្យកើតមានបានទេ, វានេះ
ជាស្រីចំង់ប្រើប្រាស់ពេលាយគំរែនេះ ឱ្យស្ថាតចេញពីលាកនេះ” ។
ដូច្នេះ ព្រះអង្គក៏ឡើងប្រកាសភាគពេទ្យប្រហារជិវិត រូចក៏ឡើងបង្ហាប់
ទៅលាកនាយករដ្ឋមន្ត្រីឱ្យមាត់ការនេះឱ្យបានសម្រេច ។

លាកនាយករដ្ឋមន្ត្រីនឹងជននៅក្នុងព្រះបរមាបានរារាំង ដែលនៅ

ធម្មបុរីត្រាក្នុងទីនោះ ក៏មិនលើគុណដឹងថាសូមអង្គរព្រះអង្គដើម្បីសុំលប់
ជាលិសេចក្តីសម្រេចព្រះថ្វីនោះ។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីក៏មានប្រ-
សាសន៍ខ្សោយឱ្យថា : “បពិត្ថព្រះករុណាដើម្បីរឿសស សូមព្រះតែដែលកំណត់
លើព្រៃន សូមលួងផ្តើលិចប្រាលព្រះវាទេនអនុញ្ញាត ឲ្យទូលព្រះបង់
និយាយទូលព្រះអង្គបន្តិចថា ច្បាប់សម្រាប់ផ្តល់ជនឈានដែលបានប្រព្រឹត្ត
បានចែងឡើង ដើម្បីជាក់ទណ្ឌកម្មទៅដែលជនឈានដែលបានប្រព្រឹត្ត
អំពើអ្នកឯក វិនាករប្រសុទបុគ្គល់ព្រះនាយកុធលាន ពិតជំនួយជាករ
ថម្មកតុដែលយើពុ ពុដែលពុ ក៏បុរីនូមិនមែនជាអំពើអ្នកឯកទេ ។
ធើអាយុដែលថា ឲ្យព្រះនាយកព្រះទទួលទោសក្នុងរឿងនេះ? មានស្រី
ឯកទៅជាប្រើប្រាស់ដែលបានកើតបុគ្គលថម្មក ផ្សេចេះហើយនឹងនៅ
ថមានផ្សេចេះជាយេងរាល់ថ្វីឡើតឱ្យ ។ ស្រីទាំងនោះព្រះទទួល
សេចក្តីយើបាបក្នុងចិត្តថមន បុន្ថែស្រីទាំងនោះតែដែលត្រូវមានទោស
ទេ ។ ព្រះករុណាដើម្បីរឿសសអាចបណ្តាញវាទេឲ្យបាត់ពីព្រះករុ
បុន្ថែព្រះទទួលជើរីវាទោ សេចក្តីទុក្ខព្រឹមដែលរានីងព្រះទទួល ឬ៖ក្រា
អស់មួយជើរីវាទោ ដោយសារវាត្រូវបាត់បង់នូវសេចក្តីទទួលរបៀប
អានពីព្រះអង្គជាតារុណាកម្មមួយដែលមែនឱ្យមិនការណែនាំហើយ” ។ ព្រះ
បានសុំលតង់ប្រទេសពីរឿក៏ទ្រង់នៅស្វ័យប័ណ្ណ ។ ហើយដោយហេតុថា
ព្រះអង្គទ្រង់យល់ទូរការអយុត្តិធម៌ ដែលព្រះអង្គទ្រង់បានប្រកាស
ផ្តល់ទោសប្រហារជើរីព្រះនាយកុធលានមកពីការប្រសុទបុគ្គលុសទេ

ព្រះសុររស្សែង ដែលព្រះបានសិល្បៈឡើង ប្រកាសជាក់កំហិត
ដល់ព្រះនាមសិល្បៈតាមនេះ បានបិទមាត់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីឱ្យខ្លះ
សេវាមជីយ៍ ។ លោកនាយកក៏រៀបចំថាត់ថែងការនេះ ជាបេតុឱ្យប្រើ
ប្រចាំណូពីរនាក់ជាបងសប្បាយចិត្តជាប្រកែល់នៅ ។ កន្លែងប្រាប់ដែកក៏បាន
សង្គមចិត្តជាស្រែច ហើយនាមសិល្បៈតាមដែលមានសន្នឹត្តឱ្យសង្គម
នៅក្នុងខ្លួន ។ ក៏ត្រូវរៀបចំថាត់ជាក់នៅក្នុងខ្លួននៅក្នុងខ្លួន ។ បន្ទាប់ពីពេលព្រះនាម
យាយចេញពីកំឡើងប្រសិទ្ធភុត្រ តាមព្រះរាជបាដ្ឋាព្រះបានសិល្បៈឡើង ។
ហើយចាប់តាំងពីពេលនោះមក ព្រះនាមក៏ត្រូវទទួលអំពើដីជាការបារ

មានការចំអកញ្ចកដីយនិងការមិលបាយគ្រប់បែបគ្រប់យ៉ាងពីប្រជាជន តើជាអំពើមួយដែលព្រមទាំងតាំងវិទ្យាបន្ទូលរាល់សោះ បុំន្តែនានាស្សែខំមាត់នៅស្ថូមប្រចាំទូលទោសនោះ ជាបេតុតុងមិកចិត្តជនដែលមែនវិក្សក្នុងការអុល្ផ្ខរដ្ឋមិនចំណាំជាន់សាមញ្ញឱ្យមានការស្វែងសរសើរនិងអាណិតព្រមទាំងជាថីន ។

ព្រះនាមព្រះអង្គម្មាស់បងចា បាយៗន. ព្រះអង្គម្មាស់បុន ថែរីស (គឺជាផ្រះនាមអតិថិជនក្បាហ្វេប្រទេសពេញី) ។ ឯងព្រះនាមក្បាហ្វេពិនិត្យ តាត់បានថ្វាយព្រះនាមចាប់បើវិសាទ ដែលជាប្រះនាមដែលគោរពជាក់ថ្វាយប្រះមហ៌បាលិ ប្រព្រះអង្គម្មាស់ក្បាហ្វេក្នុងប្រទេសជាថ្មីនឹងមកបើយ ។

ថាប់តាំងពីពេលនោះមក ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងបីព្រះអង្គច្រៃង
រៀនមុខវិជ្ជាជាយវិចិត្តសិល្បៈដៃង់ និងគ្រេះគ្មូយជាមួយគ្នា ដូចជា
កុមិសាល្ត. កវិនិពន្ធន៍. ពង្រារតា និងវិទ្យាសាល្តដៃង់ នោះ
វិទ្យាសាល្តអាចឱកាទាក់ដោយ ។ ហើយដោយហេតុពីព្រះអង្គម្មាស់
ទាំងឡាយច្រៃងសិក្សាមុខវិជ្ជាពេះនោះ ហាក់ដូចជាត្រានយើត្រលំបាក
ត្រង់កំន្លែងណាយសោះ ព្រះអង្គកំច្រៃងសិក្សាដោប់ចេះចម្រិនជានីបំផុត

ឈេះត្រាក់ត្រាគាំងឡាយមានសេចក្តីឡើងផ្តល់ ហើយមិនយុទ្ធប៊ុន្តោះត្រាគាំងអស់ក៏លានមាត់ពោលបញ្ញាកំដោយត្រង់ថា ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងឡាយត្រង់បានសិក្សាមុខវិជ្ជាកាំងអស់ ដែលសញ្ញត្រប់ប្រៈប្រោះជាងណោកទៅឡើត ដូច្នះលោកភាពអីនិងបារេងវត្ថុព្រះអង្គម្មាស់ទាំងនីមួយៗ និងនៅឡើតទេ ទោះគឺចិត្តចិត្តកំដោយ ។ នៅពេលវិស្សូរមាត្រា ព្រះអង្គម្មាស់ក្បួនត្រង់បានឡើង រួចរាល់និងបារេងលេងក្រោងជាថ្វូនិនិមួយ ។ កាលបីព្រះអង្គម្មាស់ព្រះរៀមទៅរៀនដីសេះ ព្រះនាងក៏ទៅរៀនដីសេះជាមួយដ៏រ ឈេះត្រាក់ត្រាគាំងឡាយមិនបានបំពេញយើងបុន្តែប្រសប់ដូចជាប្រះរៀមដ៏រ ព្រះព្រះនាងមិនចង់ឱ្យព្រះរៀមចេះមុខវិជ្ជាអីនិត្តិលិសព្រះនាងឡើយ ។ ហើយព្រះនាងត្រង់បំពេញចេះវិជ្ជានិមួយ ។

នាយកដ្ឋាន ដែលមានទីកច្ចុលប្បាយជាពោតនៃពេក ដោយ
បានយើត្តក្នុងចិត្តូមរបស់ខ្លួនមានការចេញផ្សាយស្ថាប្រចាំឆ្នាំអស់ ទាំង
ខាងក្រោមកាយកំដូចជាមានចំណោះវិធានសម្រាប់នឹងការចំណាយដើម្បីនិង
ដែលគាត់ធ្វើមក ដើម្បីអប់រំក្នុងគាត់ទាំងអី ។ ការចេញផ្សាយនេះបាន
កើនហូសពីការសង្កែមរបស់គាត់ទៅឡើត ។ ដូច្នេះ គាត់កំធ្វើការ
ចំណាយមួយនៅឡើត ដើម្បីសេចក្តីផ្លូវបានលើបុគ្គចិត្តូមនៅ ។ ពាំងពី
ដើម្បីការបុរិចមកទល់នឹងពេលនេះ, នាយកដ្ឋាន ត្រូវពេញចិត្តឱ្យ
ជួយជាសំគាល់ ដែលពាំងនៅក្នុងកំពងច្រោះបរាយភាដុំរាងនេះណាស់

កាលបីដូចគាំទានសង្គមបើយស្របចាំអស់ សមនឹងនៅ
បានស្ម័របើយ នាយកម្រិតស្ថុនកំចុលទៅក្រាបច្បាយបង្កេត់ព្រះបាន
សុលតង់ សំព្រះរាជាណក្នុងឯករាជាណលាយប៉ុតិតំណែងធ្វើការ ។ នៅ
ពេលនោះ កាត់បាននិយាយចូលព្រះរាជាណ កាត់បានធ្វើការហើរជីត្រៃ
រាជវាំងមកអស់ពេលយុរិណាស់បើយ តម្លៃវគាត់មានវិយចាស់ជាការ
បើយតុលាប៉ែនៅទៅព្រះមហាក្សត្រ ទីបច្ចុប្បន្នមក ។ ព្រះ
បានសុលតង់ក្នុងព្រះរាជាណឯករាជាណលាយប៉ុតិតំណែងដោយវិក-
រាយ ។ ព្រះអង្គត្រង់សញ្ញព្រះខ័យនឹងមុខការកាត់នេះណាស់ តាំងតែតិ
នៅក្នុងរាជបីពាណិជ្ជកម្ម ។ កំដួងជាតាំងតែពីពេលដែលព្រះអង្គត្រង់
ឡើងសោររាជ្យសម្រួលិកដែរ ។ មួយចំណោកឡើត ព្រះបានសុល
តង់ក្នុងមានព្រះបន្ទូលថា តើព្រះអង្គមានអីនិងដឹងគាំដារម្មាន់ តាត់
កំស្រីយតបថា : “បពិត្រព្រះរុណាដែវិសេស ទូលព្រះបង្កេជាអូម៉ោន
សេចក្តីផ្តល់ពេញចិត្តនឹងការធ្វើឲ្យ របស់ព្រះអង្គនឹងបីពាណិជ្ជកម្ម អង្គ
ណាស់ទៅបើយ ដូច្នេះទូលព្រះបង្កេជាអូម៉ោនត្រូវការអីឡើត ក្រោមពី
ប្រជាត់ឯករាជាណស្អាប់ទៅ ដោយសេចក្តីវិភាគយុទ្ធម៌ឡើត” ។ នាយ
កម្រិតស្ថុនកំចុលបង្កេត់ ព្រះបានសុលតង់ក្នុងរាជបន្ទាប់ពីនោះមក
តាត់កំទោះដូច្នេះដើម្បីយនឹងព្រះអង្គម្មាស់បាន ព្រះអង្គម្មាស់
ដែវិសនឹងព្រះអង្គម្មាស់ក្បែតិចារីសាង ។ ចំណោកប្រព័ន្ធកាត់វិញ្ញា នាយ

ព្រះអង្គម្មាស់បាទ៉ាន ព្រះអង្គម្មាស់បែវិសត្រមទាំងព្រះអង្គម្មាស់ក្បួនតារីសាង ដោយប្រចង់ត្រានស្ថាល់បិតានុលារោកពីតាយតម្រូវ
ស្ថុន ក៏ប្រចង់សោកស្តាយនាយកម្មតម្រូវស្ថុនហាក់ដូចជាបិតាប្រះអង្គបង្កើត
ហើយប្រះអង្គប្រចង់បំពេញកិច្ចផ្សេងទេត្រប់ទាំងអស់ក្នុងពេលបុណ្ណោះ
សពនាយកម្មតម្រូវស្ថុន សមទោតាមសេចក្តីផ្លូវហានិងសេចក្តីកតាលូ
ដែលបុគ្គត្រូវមានចំពោះមាតាបិតា ។ ដោយហាត់ពេនាយកម្មតម្រូវស្ថុន
បានស្ថាប់ទៅ នៅសល់ប្រទេសមួគិជាប្រើនទុកដូនបុគ្គចិត្តមរបស់
ភាព ។ ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងឡាយក៏ប្រចង់ស្ថុប្រះទៅយិនរបស់មរតកនេះ
ឈាល់ ហើយប្រចង់កំបនុការសំនៅជាមួយគ្នាដូចខេរីនទៅ ។ ឥឡូវ
មានប្រះទៅយិនរបស់ចំណែកលេងចំណែកអីឡូវតាមីយ ។

ថ្វីមួយ. នៅពេលដឹលព្រះអង្គម្មាស់ព្រះរៀមទាំងពីរយាយ
ទៅបរទាផ្សំ. ហើយព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រិច្ចចំនួននៅថ្ងៃម៉ោង
សាសនាអីស្សាម្មាក់មានវិយចាស់ណាស់ទៅហើយ នានដើរមកលាយ
នៅមាត់ទ្វាង្ទំ ហើយអង្គរសុខូរគេអនុញ្ញាតឱ្យភាគតែចូលសូត្រជាមិបន្ទិច
ព្រះដល់ពេលព្រះសូត្រជាមិ ។ គេក៏ទៅចូលសុំសេចក្តីអនុញ្ញាតពីព្រះ
នាយម្មាស់ក្បុត្រិ ។ ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រិក៏បង្ហាប់ឱ្យគេហើរឱ្យសិ
ន្ទោះចូល ហើយបង្ហាញកំនើងសូត្រជាមិតាត ដែលនាយកច្បាបសូនកត
ធ្វើសប្រហែលនានធ្វើបន្ទាប់នឹងផ្ទំ ព្រះទីនោះគ្នានព្រះវិហារ
អីស្សាម ។ ក្រោពីនេះព្រះនាយកច្បាបម៉ោងនឹងបង្ហាប់ផ្ទំឡើងទៅកាល
កាលហើយសិអ្នកការនៃសាសនានោះសូត្រជាមិចប់ហើយ ព្រះនាំកាត់ដើរ
មិលផ្ទំនឹងទិសុទ្ធផ្លូវហើយនាំកាត់មកដូចបន្ទិងព្រះនាយក ។

ស្តីអូកាន់ធិក៍ដើរចូលទៅ, ហើយចូលទៅសូត្រដីក្នុង
កន្លែងដែលគោនបង្ហាញភាគតាំ ។ ឬ៖ភាគតែស្របមិចប់ កិឡូវីងម្នាស់
ក្បួនព្រឹននាក់, ដែលនៅឈុយរថាំភាគតាំ ក៏អារើពីភាគតែឱ្យដើរមិលផ្ទះនឹង
ទិសុំនៅ ។ ភាគតែក៏យល់ប្រាមតាម, កិឡូវីងទាំងពីរក៏នាំដូនចាស់ដើរខិល
ផ្ទះពិបន្ទូប់មួយនៅបន្ទូប់មួយ, ហើយនៅត្រប់បន្ទូប់ភាគតែ បានសម្រួល
មិលរបស់សញ្ញប្រប់ទាំងអស់ ។ បន្ទាប់មកកិឡូវីងក៏នាំភាគតែចូលទៅ
ក្នុងទិសុំ. ភាគតែក៏បានយើររោចចំនួរតីខ្លួន. ភាគតែក៏សិចក្តីជិត្ត.
ហើយនិយាយថា អ្នកដែលបានក្រោចនូវឱ្យគេធ្វើនេះ ប្រាកដជាប្រាកសិល្បៈ

យ៉ាងចំណាត់ ។ នៅថ្ងៃបំផុត, ស្រីអ្នកការង់សាសនាអនោះក៏បានចូលទៅជូបនិងព្រះអង្គម្មាស់ក្បួនត្រី ដែលអង់នៅក្នុងបន្ទប់ទូលាភ្លើ ។ បន្ទប់នេះមានលម្អិនគ្រឹះនិងតុបនៅលើដើរបន្ទប់មុន។ ដែលស្រីអ្នកការង់ចិតានយើង ។

កាលបីព្រះអង្គម្មាស់ក្បត្តិទានយើង្វូន្តឹងការសាសនាដើរ
ចូលមកភាព. ព្រះអង្គម្មាស់ក៏មានសវនិយទោកាន់ស្រីនោះភាមថា :
“ដើម្បីនេះ សូមជើងទុកដាក់ពីព្រះអង្គម្មាស់ក្បត្តិទាន ហើយអពើព្រះអង្គម្មាស់ក្បត្តិទានខ្លួន ដើម្បីនេះ ។ ខ្ញុមានសេចក្តីព្រៃកអរនិនសុកម្មង់ល ដែលឱ្យការសណ្តែកនៅផ្លូវ
ឱ្យខ្ញុមានពេលពាននិយាយសន្តានជាមួយមនុស្ស ដូចជាថើងធម្មនេះ ដែល
ដែលពានដើរដូរគ្នា ព្រះបានប្រពលខ្លួនទាំងអស់ចំពោះព្រះ
អាណិធោ. ហើយដែលជនទាំងអស់ត្រូវរំពួយកត្របាប់តាម ហើសិនជាប
ខ្លួនជាអ្នកបង់បាយគឺបណ្តិតមែន” ។

ស្រីអ្នកការសាសនាក៏អង្គូយទៅប្រហែលខាងក្រោមនេះ បុត្រិត
ព្រះអង្គូម្មាសក្បួចតិចនឹងព្រមឱ្យតាត់អង្គូយដូច្នោះឡើយ ។ ព្រះនានា
ត្រង់យាយក្រោកពីកន្លែង ហើយយាយទៅដឹកដែតាតំរួចអង្គូយជិតព្រះ
នានា ។ ព្រៃកន្លែងគិតិយស ។ ស្រីអ្នកការសាសនាក៏វិគិបញ្ហាប់ព្រៀរ
និងសេចក្តីផ្លូវសម្រេចណាស់ ទើបតាតំនិយាយថា : “អ្នកស្រី ខ្ញុំមិន
សម្រួលបានដឹងពីរបាយនេះណាស់ ទើបតាតំនិយាយថា ហើយដែលខ្ញុំគារព
ធ្វើតាមអ្នកស្រីនេះ ។ ក៏ព្រះនៅអ្នកស្រីបានបង្ហាប់មកខ្ញុំ និងដោយ

សារព័ត៌ម្ភសិជ្ជាថៃប្រាយលើទីនេះដែង” ។ កាលបូលសិអ្នកការសាសនា
អង្គុយចុះ ហើយមុននឹងចាប់ពិភាក្សាត្រាកិឡូវង្រោះអង្គម្មាស់ក្បួច្ឆី
ម្មាក់បានលើកថាសុទ្ធចល្បមដាក់នាំ ដែលឈើក្នុងរដ្ឋិដិលាប់ដែលឈើ នឹង
បង្រើមកំបែងមកថ្វាយក្រោះនាយកិនជុនជាស់នោះ ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្តិ ត្រង់ចាប់យកនាំមួយចានជូនទៅដោនាគាស់
ហើយត្រង់មានសវនីយថា : “ដឹងនេះ, សូមជើងទទួលយកពិសាទៅ
រួចឈឺសយកដើម្បីលាងដឹងទៅចិត្តពិសាទៀតទៅ” ។ ដឹងនេះ
ប្រាកដជាព្យារការទទួលទានហើយ បន្ទាប់ពីដឹងនេះធ្វើដឹងរមក
ដល់ទីនេះ ។ ដូចថាសំគាល់ដឹងយថា : “អ្នកស្រី, ខ្ញុំត្រូវដឹងទម្រាប់ទទួល-
ទានរបស់ដីឆ្លាំទូចចេះសោះ, ហើយបើសិនជាបានខ្ញុំទទួលទាន គីមកពីខ្ញុំ
មិនហើនប្រកែកនឹងទទួលយករបស់អ្នកទាំងនេះ ។ ដឹងរមកឱ្យខ្ញុំតាមដឹងនេះ ។

នៅពេលដែលជូនចាស់កំពុងទទួលទានរបស់ផ្សេងៗ ព្រះអង្គម្មាសក្បុត្រី ដែលកំពុងសោយរបស់ផ្សេងៗដ៏ ដើម្បីកំសង្គនចាស់បានមានសវនិយស្សរទៅជូនចាស់ជាថ្រឹមអំពីការហាត់ពាត់ចិត្តប្រព័ន្ធតាមសាសនា ដែលគាត់បានប្រពិបត្តិមក និងអំពីរបៀបដែលគាត់រស់នៅ។ ជូនចាស់កំពុងផ្សេយពបទ់ព្រះនាយក្បុត្រីវិញ្ញុ ដោយសេចក្តីសុភាព។ ឬដីជីកភ្លាតីនេះពីនោះបានបន្ទិចទៅ។ ព្រះអង្គម្មាសក្បុត្រីកំស្សរទៅជូនចាស់ថា គឺគាត់យល់ឃើញដូចមេចអំពីគេហស្សានព្រះនាយក្បុត្រី។

- ជីថុន ព្រះអង្គម្ពាស់ក្បារព្រឹទីបានរាយការណ៍ តើអីខ្លះ
ទៅរបស់បុមុខនោះ? សូមជីថុនមេត្តាប្រាប់ខ្ញុំមក ខ្ញុំសូមអង្គរដោយ
ការងារព្រះអាណិធេ ។ ខ្ញុំនឹងកតសំចេកម្មាំងឡើយ ដើម្បីនឹងរក
របស់នោះគូរបាន ហើយជាការងារធ្វើកើត ។

- អ្នកស្រី, ដូនចាស់រៀបភាគ, របស់ទីមួយគឺបក្សដោះនិយាយ
គឺជាបក្សមួយចំណួនឡាយ: បើលបុលហើសារ ហើយប្រកបដោយ
លក្ខណៈដែលយកពាណិជ្ជកម្មនៅទីនេះទាមទារ ដែលកំពង់ស្រកខ្សែ
ស្រកតាមសម្រេចខ្លួន ។ របស់ទីពីរគឺដើមប៉ូលដែរប្រចាំថ្ងៃ ដែលមាន
ស្តីកទាំងឡាយទុកដួងជាមាត់ ហើយអាចប្រគល់កិតជាកេវងមានសម្រេច
ប្រការ, ហើយសម្រេចក្នុងនេះតែចេចឡាយប់សោរៗឡើយ ។ នៅទីបំផុត

របស់ទីបី គិតិកពណិលើងដូចណាយិមាស ហើយទីកនេះ កាលបីតែ
យកទៅថាទាំងតែមួយដែលកំចូលទៅក្នុងអាងទីកម្មយ ដែលទីបន្ទីនឹងធ្វើ
ហើយនៅក្នុងទីស្តីនេះ បុន្ថែកវិនិច្ឆ័ន់ណាក់ដោយនឹងវិកទំហំឡើង
ពេញអាង ហើយកើតភាពទៅជាកណ្តាប់ស្រួរមួយដុះចេញឡើង ពី
កណ្តាលអាងនោះ ។ ទីកដុះជាកណ្តាប់ស្រួរនេះ តែងបុរាណចុះឡើង
ឡើ ហើយធ្លាក់ចុះទៅក្នុងអាងវិញ្ញតតិលយប់ល្អ ដោយតិត្យឈរ
ទីកចេញពីអាងនោះឡើយ ។

- អេយ៉ា ! ដីដុះឡើ ព្រះអង្គម្មាស់ក្សត្រីថ្វីចុងដុះសំម្រោះ
តើខ្ញុំត្រូវដឹងគុណដីដុះយ៉ាងណាទៅ ដែលដីដុះនានប្រាប់វត្ថុនោះដល់
ខ្ញុំ ! របស់ទាំងនេះគូរឱ្យខ្ញុំចង់យើរុណាស់ ហើយខ្ញុំតុំដែលពុតគិតិយាយ
សោះថា នៅក្នុងលោកនោះ មានរបស់ដីថ្មីករណ្តារូរដ្ឋឡើយ ។
បុំនែំ ដោយខ្ញុំយើរីថាបីដីដុះប្រាកដជាស្អាល់ទីកន្ទេរត្ថុទាំងនោះហើយ
ដុះឡើ ខ្ញុំនឹងទៅថាំស្អាប់ដីដុះមានប្រសាសន៍ប្រាប់ខ្ញុំពីរឿងនេះទៅ
ឡើត ។

ដើម្បីបំពេញសេចក្តីត្រូវការរបស់ព្រះអង្គម្មាស់ក្សត្រី ស្រីអ្នក
ការ់សាសនាក់ពាល់ថា : “អ្នកស្រី ខ្ញុំនឹងទៅជាមនុស្សមិនសមនឹង
ត្រូវបានអ្នកស្រីទូលិចឃុំណាក់ភាស្សយ ដោយសេចក្តីសប្បរសដុះឡើ
ទេ ហើយនឹងជាតុំហើយប្រកិតនប្រាមបំពេញសេចក្តីត្រូវការដែលអ្នក
ស្រីប្រចាំថ្ងៃដឹង ។ ដុះឡើ ខ្ញុំមានសេចក្តីរករាយនឹងជម្រាបអ្នកស្រីថា

វត្ថុបីមុខដែលខ្ញុំទីបន្ទីនឹងធមាយជំម្រាបអ្នកស្រីនោះ សិតនោះត្រង់
កន្លែងជាមួយត្រូវ ត្រង់ទីត្រូវដែនព្រះរាជអាណាពក្រាមានិសប្រទេស
ណាយ ។ ដូរដែលត្រូវទៅការនៃកន្លែងនោះ កាត់តាមមុខដុះអ្នកស្រី
នោះ ។ មនុស្សរាយដែលអ្នកស្រីថាតិឱ្យទៅការនៃកន្លែងនោះ ត្រូវដើរតែ
តាមដុះនេះចំនួនមេឡើ ហើយនៅឡើទីមេមួយ អ្នកនោះឯងត្រូវស្តូរ
ជនណាកំដែលខ្លួនបានដុះបុងបង្គស់ថា តើបក្សាចេះនិយាយ ដើមឈើ
ចេះច្រៀង និងទីកពណិលើងនៅឯណា ? គឺនឹងធមាយប្រាប់តុំខាន់” ។
កាលបីនិយាយចំណាម ដុះនានសោះក៏ត្រាករឡើង ហើយក្រោយ
ពីនានដ្រាបលាត្រោះអង្គម្មាស់ក្សត្រី តាត់ក៏ចិយចេញទៅបន្ទាត់ណើរ
កាត់ទៅឡើត ។

ព្រះនានបានឱ្យសាង មានព្រះទំបន់កម្មណែនាំពេលជាអ្នកលេងនឹង
រក្សាកត់ត្រាគុកកុំឱ្យមានភេទ នូវសេចក្តីត្រូវការរបស់អ្នកស្រីការ់
សាសនាកុសាយអំពីរឿងបក្សាចេះនិយាយ ។ ក្នុងជាតិចេះច្រៀង និង
ទីកពណិលើងនោះ ព្រះព្រះនានបានស្អានខុសថា ស្រីអ្នកការ់សិល
និងលាចេញទីនេះទៅ ឲ្យបានសំបាត់ពីព្រះនានបានស្សរបញ្ចាក់
តាត់ពីរឿងខាងលើនេះសព្វត្រប់សិន ។ អាស្រែយហេតុនោះ ព្រះនាន
ហាក់ដុះជាតុំអស់ក្នុងព្រះទំបន់សោះ ដោយហេតុថា ការដែលព្រះនាន
បានស្អាប់ពុតិមាត់ស្រីអ្នកការ់សិលទាំងបុំន្ទាន ដូចជាតុំខាងត្រប់ប្រាន់
សោះ ដើម្បីកុំឱ្យនគ្រោះថ្វាក់តែអំពើ ដោយសារតែការធ្វើដឹងណើរ

ទោះគ្រាន់បានដែលអី ។ ព្រះនាយកមិនដែនឡងចង់ឱ្យគោរពទៅតែតាមភាព ដើម្បី
ហេតុភាពទៅតុលាក្រុងបំណុល បុន្ថែម ព្រះនាយកខំតាំងស្ថារតិ ដើម្បីនឹងកិច្ច
ឱ្យយើងទាញចាំងអស់ទៅការអីទាំងបុន្ថែម ដែលព្រះអង្គភាពពួរ ហើយខំ
ធ្វើយ៉ាងយកកិច្ចភ្លេចទៅឯក ។ ការណែនាំព្រះនាយកលើថ្ងៃ ព្រះនាយក
បានកត់ត្រាចំណាំក្នុងព្រះទ័រពពេលមានសល់សោះទ្រូវយើ ។ ព្រះនាយកកិច្ច
និងនឹងកសង្ឃឹមយ៉ាងមាំថា និងបានយើងទាញសប្តាយយ៉ាងអស្សារ្យពី
ខាង ហើសិនជាប្រពេនានាយការករបស់ដីអស្សារ្យទាំងនេះបានដួចសេចក្តី
ប្រចាំថ្ងៃដែល ។ បុន្ថែមខុសត្រូវដែលព្រះនាយកនិងយ៉ាងដល់ក្នុងរឿងនេះ
និងសេចក្តីបានអ្នកខ្លាចទុកបានសម្រេចតាមព្រះទ័រព បានធ្វើឱ្យព្រះនាយក
ពួយព្រះចិន្ទាដាក្រកលើង ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្តិថាវសាងកំពុងគេល្យកំព្រះទេរយក្នុងវីរិ៍នេះ
ស្រាប់តែព្រះអង្គម្មាស់ ព្រះរៀមយាយក្រឡ្យប់មកដល់ពីបរាបាត់ស្ថិត
វិញ្ញា។ ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរកំហាយចូលទៅក្នុងបន្ទូលប៉ែន្ទូលភ្លៀវ ហើយ
ស្រាប់គេធែលិកជួយព្រះនានមានទីកន្លែងព្រះភក្តុល្អាភាប់ស្រែពេនខុសពី
ប្រក្រតិ។ ព្រះនានម្រោងនឹងឱ្យព្រះភក្តុល្អាភាប់ដូចជាកើតឡើងដែល
ព្រះភក្តុល្អាភិនិច ត្រាន់ជាសញ្ញាពុរិជីងថា ព្រះនានមានទេរិញ្ញា
ព្រះអង្គដែរឡើយ។ ព្រះអង្គម្មាស់បានម៉ោងព្រះបន្ទូលថា: “ម្មាស់
អូន, តើសេចក្តីសប្បាយវិកាយ ដែលផ្តាប់ពេលមានជាប់ជានិច្ចជាមួយ
ម្មាស់អនុង រហូតមកដល់និងសព្វថ្ងៃនេះ រត់ទៅងាយការទៅ? ម្មាស់

អូនមិនប្រសលខ្ពសបុ? មានគ្រោះថ្លាក់អីតិចមានដល់អូនបុ? មានគេប្រាប់រើនអីទាំងឯុទ្ធបំណកចិត្តបុ? សូមម្មាសអូនប្រាប់មកយើង ជារោះ វរួមកាំពាក់ឱ្យសោះ ដើម្បីឱ្យពេលវេលាអូនក្នុងរើននៅទេ ឬង ហើយនឹងគិតរកឱសចំមកដាក់ឱ្យត្រូវ បុម្ភយក់ព្រះវរួមនឹងសនសិក ដែនូសម្មាសអូន ហើយនឹងជានរណាលើយមានចិត្តព្រហឹនប្រមាណមិន ងាយមនុស្សដែចជាម្មាសអូនទេ ដែលត្រូវតែមានសេចក្តីគោរព” ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្បត្តិថាវីសាង កំប្រចាំឆ្នាំនៅស្រុំមយោងយុវ
ត្តានមានព្រះសវនិយ័ដ្ឋីយពបនិងព្រះរៀមចាជុចមេចឡើយ ។ នៅទី
បំផុត ព្រះនាយកំប្រចាំឆ្នាំប្រពេលព្រះក្រោមនឹង ទតខៅព្រះរៀមទាំងពីរ
ហើយប្រចាំឆ្នាំនៅចុះវិញមួយរំពោះ បន្ទាប់ពីមានព្រះសវនិយ័ដ្ឋីមួលព្រះ
រៀមចាំត្តានរៀងអូទេ ។

ពេជ្រោះរៀបចំសន្តិដានបានថា ម្មាស់អុទ្ធបង់យប់ចងស្តានមេត្តិនឹងរស់នៅជាមួយគ្នាយកាយសិទ្ធិស្ថាលេនៅទៅនៅរៀបចំនៅ ដែលជាអំពើដែលយើងធ្វាប់មានមកណូលនឹងថ្វីនេះ ចាប់តាំងពីនៅជាកម្មារភាពម៉ែន” ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រី ដែលគ្នានប្រាណដៃនឹងចង់ជួយដោយភាពរាល់
ជាមួយនឹងព្រះរៀបសេវា កំមានប្រាយសវនិនិយ័ត្ន ថា : “កាលដែល
ម្មាស់អូនបាននិយាយទូលប្រាយសេវា ម្មាស់អូនគ្នានរើងអូននៅទៅការ
ម្មាស់អូននិយាយចំពោះទៅនឹងខ្លួនព្រះរៀប ធម៌និយាយចំពោះ
ខ្លួនម្មាស់អូនទៅ ដែលយល់ថារើងនេះជាការមានប្រយោជន៍ខ្លះ ។
ឥឡូវដោយម្មាស់ព្រះរៀបប្រើប្រាស់ចុចទៅលើរើងភាពរាល់ និងការរួប
រូបគ្នា ដែលជាតិស្រឡាត្រូវបំផុតរបស់ម្មាស់អូននៅទៅម្មាស់អូននឹង
និយាយទូលប្រាយសេវាអំពីរើងនោះ ។ ម្មាស់ព្រះរៀបកំយល់ជួយដោយ
ម្មាស់អូនដើរថា ដូចនេះដែលជាក្នុងបិតាយឱងបានសង្គមរួមមួយ មានតុប
តែងលម្បដោយក្បាច់និងគ្រឿងសង្គារិមហើយស្រចសញ្ញគ្រប់ទាំងអស់
គ្នានខ្លះទេនោះត្រូវកំនើនណាសោះ បុន្ថែមើលទៅនឹងមកដល់ថ្មីនេះ ខ្លួន
ម្មាស់កំបានដើរថា ដូចនេះមានខ្លះរបស់បិទ្ធោត បើសិនជាបានរបស់
នោះមក នោះដូចនេះនឹងទៅជាលើកដោយក្បាច់គ្រប់ប្រុំបគ្គារ បណ្តាញដូចទាំង
ម្បាយដែលសង្គមទៅនឹងបន្ទូចគ្នា ក្នុងលោកយឱងនេះ ។ របស់ទាំងបី
នោះគឺបក្សរបៀបដើរបាយ, ដើមឈើចេះច្រៀង និងទិកពណិតរើងដួងជួយ-
ជាតិមាស” ។

បន្ទាប់ពីបានមានសវនិយ័ទ្ធលព្វនរោមអំពីវត្ថុនេះ ព្រះអង្គម្មាសក្បួនត្រីក្រច្ចេងបន្ទូលមថា : “គឺអ្នកស្រីការនៃសាសនាអីស្សាយម្មាក់ដែលបានប្រាប់ម្មាស់អូនអំពីវិវីនខេះ អំពីទីកន្លែងដែលវត្ថុទាំងនេះ ស្ថិតនោះ ព្រមទាំងផ្លូវដែលទៅកាន់ទីនោះ ។ ម្មាស់ព្រះរោមប្រើហេលជាយល់យើងពីថា របស់ទាំងនេះមិនជាមានសារ៖ សំខាន់ប៉ុន្មានទេ ដើម្បីយកមកតុប់តែងជីវិ៖ យើងឱ្យបានឈ្មោះត្រូវប់ ហើយអាចនោះតែលូជាថែងរាប ព្រះតែមានរបស់គីនេះមកបន្ទូលនោះទេ ។ ម្មាស់អូនសូមទុកឱ្យព្រះរោមយល់យើងពីរបាយណាក់យល់ចុះ បុន្តែ ម្មាស់អូនពុំអាចនោះស្រួលមិនឱ្យបាយទូទៅព្រះរោមបានឡើយថា ចំណោម្មាស់អូនទាំងមែន របស់នោះជាការមានប្រយោជន៍ចាំបាច់ដែលជីវិ៖ ហើយម្មាស់អូននឹងកតសប្បាយចិត្តនោះឡើយ បើសិនជាម្មាស់អូនពុំបានយើងពីរបស់ទាំងនោះមកដាក់តាំងក្នុងទីនេះ ។ ដូច្នេះនោះព្រះរោមយល់ចាំបាច់ប្រយោជន៍បូមានកំដោយ កំម្មាស់អូនសូមឱ្យព្រះរោមជួយឱ្យដឹងបូន្មាននិងជួយគិតមិនថាដោយ តើម្មាស់អូនត្រូវចាត់នរណាមឱ្យទៅរកយករបស់នោះឱ្យបាន ។

- ម្មាស់អូន, ព្រះអង្គម្មាស់បាយមានបន្ទុល ត្រានអីដែលម្មាស់
អូនត្រូវការហើយទាំងព្រះរៀបចំព្រៃនការដែងដែរនៅទេ ។ ដែល
ម្មាស់ព្រះនៃរៀបចំពាល់នេះ ព្រះយើពុំម្មាស់អូនមានការរៀបសំរួល
រឹងនេះពេក ដើម្បីឱ្យម្មាស់បងច្បាប់រួមក្នុងរឿងនេះដែង ។ បើទេនូវយ

អំពីគម្រោងម្នាក់អូនយល់ទៅវិញ. ម្នាក់ព្រះរៀបកំចង់បានរបស់នោះ ដូចជាម្នាក់អូនដែរ ព្រះម្នាក់ព្រះរៀបដើរការកំចង់បានរបស់នោះ ម្នាក់អូនកំតត មានមនោះពេញនិយាយពីម្នាក់បងដែរ ។ ដូច្នេះ គឺយើងទាំងពីរនាក់ នេះហើយ ដែលត្រូវបានដោឡូណាទៅធ្វើការចេញរាប់ណាមួយរបស់នោះមកប្រើ ព្រះម្នាក់អូនបានហោងដូច្នេះ ហើយឱ្យសមនិងតម្លៃត្រូវត្រូវដែលយើង ត្រូវទៅរកនោះដឹង ។ ព្រះរៀបកំសំខ្លួនទៅរករបស់នោះ សូមម្នាក់ អូនត្រាន់តែនិយាយប្រាប់ព្រះរៀបមកអំពីដូរដែលត្រូវទៅ និងទីតាំងនៃរបស់នោះ ព្រះរៀបនិងចេញដើរការទៅមិនឱ្យរបុសពីថ្ងៃស្អាត នេះឡើយ ។

- ម្នាក់ព្រះរៀប. ព្រះអង្គម្នាក់បែវិសជាត្រាបៈព្រះអនុជបន្ទាប់ មានព្រះបន្ទូល. ម្នាក់ព្រះរៀបជាថោច្ចាប់បាយនិងជានីពំនាក់ក្នុងនីតោះ. ដូច្នេះ មិនសមបើម្នាក់ព្រះរៀបថ្ងៃដើរបានចេញចោលដូចំអស់ពេល យ៉ាងយុទ្ធសាស្ត្រេះទេ មួយចំណោកទៀតខ្លួនម្នាក់រៀបក្នុងឱ្យខ្លួន ចេញទៅបំពេញបេសកកម្ពុជនេះវិញ ព្រះខ្ញុំក៏ដែលបំពេញការណិយកិច្ច មិនអនុម័យជាងម្នាក់ព្រះរៀបបុន្ណានដែរ. ហើយកិច្ចការក្នុងដូចំយើង និងអារម្មណិតនៅជាសញ្ញាប់ដែល ។

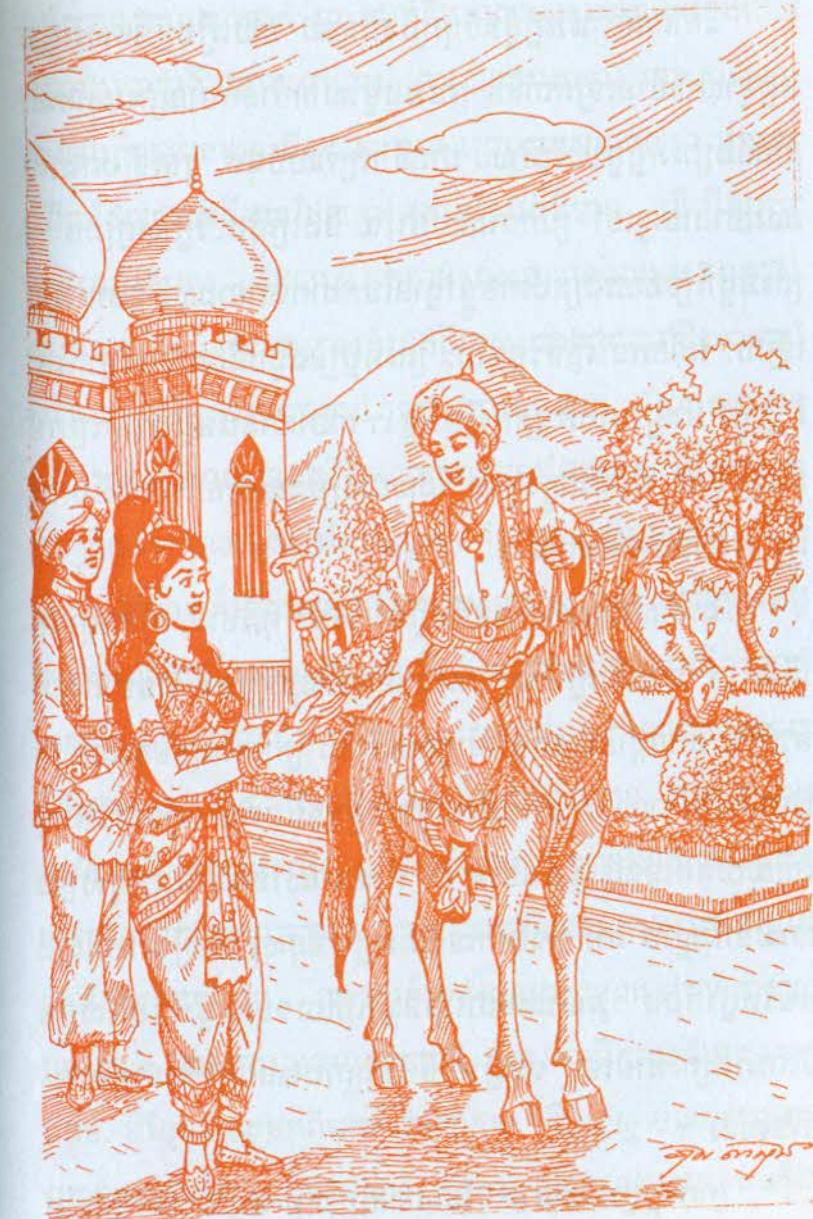
- អូន. ព្រះរៀបយល់ច្បាស់ហើយនូវសុវត្ថិភាពរបស់ម្នាក់ អូន ហើយម្នាក់អូនកំអាចថ្ងៃដើរនេះបានដូចជាត្រាបៈព្រះរៀបដែរ បុន្ថែម ដោយការនេះបានសម្រេចទៅហើយ ម្នាក់ព្រះរៀបបានប្រមុនប្រើ

ហើយនិងត្រូវតែធ្វើ ។ សូមព្រះអនុជបង់នៅជាមួយនិងម្នាក់ក្នុង អូនយើងទៅ ហើយព្រះរៀបតតចាំបាច់ដូច្នេះអូនឱ្យទៀតទេ” ។ បន្ទាប់ ពីនោះមក. ព្រះអង្គម្នាក់ព្រះរៀបចំបានខល់ខាយរៀបចំគ្រឿង ប្រជាប់ថ្ងៃដើរការ និងសាកសុរតិមានពីព្រះនាមឱ្យបានប្រាប់ច្បាស់ សព្វគ្រប់ ដើម្បីកំឡើយដាក់ពីគោលបំណង ។

ស្អាតក្រើងនៅពេលប្រាប់ម៉ឺង. ព្រះអង្គម្នាក់បានកំបានឡើង គឺជីស់រៀបចំថ្ងៃដើរយាយចេញទៅ ។ ព្រះអង្គម្នាក់បែវិសនិង ព្រះអង្គម្នាក់ក្នុងត្រីបាតីសាធារណៈ ដែលចំណេះយើងព្រះរៀបថ្ងៃដើរបាន ទៅពេក កំសុំទៅឯុទ្ធផ្លែតព្រះអង្គ រួចច្បាយពារសូមព្រះរៀបថ្ងៃដើរការ ទៅប្រកបដោយសេចក្តីសុខសប្បាយ ។ បុន្ថែមនៅពេលនោះ. ព្រះអង្គ ម្នាក់ព្រះរៀបត្រីកំច្រោងនិករើយើងមួយ ទីបព្រះនាមមានសវនិយ័យទៅ ការង់ព្រះរៀបទាំងៗ : “ម្នាក់ព្រះរៀបម្នាក់អូនកំតិករើយើងលំគ្រោះ- ឆ្នាំកំ ដែលអាចកើតមានក្នុងការថ្ងៃដើរនេះទេ តែថាគើនរាយមួយ អាចដើងទាំង ម្នាក់អូនពិតជានិងបានយើងម្នាក់ព្រះរៀបត្រួចបំមក វិញ? សូមម្នាក់យាយចុះមកសិន. ម្នាក់អូនសូមអង្គ ហើយយប់ថ្ងៃ ដើរការព្រះខ្ញុំនេះចុះ ម្នាក់អូនសុរាងនយើងនិងបានបក្រា មេ និយាយ ដើម្បីចេះប្រែង និងទីកណ្ឌលិលយើងជាតាមនឹងនោះទៀតនឹង តែចាំមិលដូរព្រះរៀបតតិយប់យា បានមុនក្រោងតែមិនយើងព្រះរៀប យាយត្រឡប់មកវិញដូច្នេះនោះ ។

ព្រះអង្គម្មាស់បាទមានមានព្រះបន្ទូលទាំងពូពីម ព្រះយើពុម្ភាស់ក្បត្តិតាប់កាយមួីម្វោះយ៉ាងនេះថា ម្មាស់ក្បត្តិអូន. ការសម្រេច
ចិត្តបានធ្វើចឡៅហើយ ហើយបើសិនជាតេលនេះព្រះរៀមតុបានធ្វើក៏
គង់ពេលក្រាយព្រះរៀមនៅតែទួចធ្វើឱ្យទាន់តែបានទេវតែដែរ ។
ដូច្នោះសូមម្មាស់ក្បត្តិអូនអនុញ្ញាតឱ្យម្មាស់បងធ្វើឡៅ ។ គ្រោះថ្ងាក់
ដែលម្មាស់អូនបាននិយាយនោះក៏ពីមានទៀនតែដល់ពួកអាកពុកបុគ្គល
ទេ ។ ពិតជំនះហើយ. ម្មាស់ព្រះរៀមក៏អាចចាត់ចូលជាមួយពួកជន
អាកពុកនោះដែរ បុន្ថែម្មាស់ព្រះរៀមក៏អាចចាត់ចូលជាមួយនឹងពួកភព
បុគ្គល ដែលមានចំណុចនៃច្រើនជានៅអាកពុកបុគ្គល ។ បុន្ថែម្មាស់
ត្រីតិការណឺទាំងទ្វាយមិនមែនសុទ្ធដែលព្រាកដនោះទេ ហើយម្មាស់
ព្រះរៀមក៏អាចស្អាប់បាន ក្នុងការធ្វើដំណើរនេះដែរ ដូច្នោះការដែល
ព្រះរៀមអាចធ្វើបាន គឺទុកកាំបិតនេះថ្ងៃយប់ម្មាស់ក្បត្តិអូន” ។

នៅពេលនោះព្រះអង្គម្មាស់បាទមានក៏ដកយកកាំបិតស្រែវត្រម
ទាំងព្រោមថ្ងៃយប់ថ្ងៃអង្គម្មាស់ក្បត្តិ រួចមានព្រះបន្ទូលថា: “សូម
ម្មាស់អូនទទួលយកទុក. ហើយយុរាងមួង សូមម្មាស់អូនដកកាំបិតនេះ
ចេញពីព្រោមមិល បើសិនជាចកកចេញពីព្រោមមកយើពុកកាំបិតនេះ
ស្អាតទេ នោះជាសញ្ញាដីជីថិថា ព្រះរៀមនៅព្រះជននៅទៀរឱយ
ទេ បុន្ថែម្មាស់បងកំណើនពីមុខកាំបិត នោះ
ជាសញ្ញាដីជីថិថា ម្មាស់បងអស់ព្រះជនហើយ សូមម្មាស់អូនសូត្រ
ជមិឌីសបញ្ញនៅឱ្យជីថិ ។

កាលបីពេលអង្គម្មាស់ក្បុត្រីថានិរាង អស់រើងអីនិងសុំពីព្រះ
អង្គម្មាស់បាម៉ានទេរបីយ ព្រះអង្គម្មាស់បាម៉ានក៏មានប្រោបន្ទូលលាក់
នាននិងព្រះអង្គម្មាស់បីរិស ជាលើកក្រោយបំផុត រួចឡើងគង់លើ
សេះយាយដែលព្រៃទៅទៅ ប្រកបដោយភាពុំ និងគ្រឿងបរិភាគសញ្ញត្រប់ ឬ
ព្រះអង្គក៏ប្រើប្រាស់បាមុជ្យវគ្គានបែកងារទៅខាងស្តាំ បូឌានដោង
ឡើយ ហើយនៅថ្ងៃទីមេូម្មូយ ព្រះអង្គប្រើប្រាស់ជូនិងតាមាស់ម្មាក់ទៅ
កំរូរដូរ មានរូបរាងភាគក្រក់ស្ទឹមស្ថុ ។ តាមាស់នោះអង្គយនៅក្រោម
ដីលើម្មូយ ជិតជួលស្អែរម្មូយ ដែលជាដម្រូសប្រាប់ការពារនិងការ
ប្រប្បលនៃធាតុអាកាស ។

ព្រះអង្គម្មាស់បាយកំណត់ដែលបានប្រើប្រាស់ព្រះអង្គភាពនៅក្នុងពេទ្យ

ឯកតែបានដូចនរណាម្មាក់ ព្រះអង្គភ័យនឹងអាលុបានស្ថារអំពីទីកន្លែងដែល
ព្រះអង្គប្រាំឡាតិថាមឈានទៅនោះ ឱ្យបានដូចបាតាចាស់នោះការលណា
ព្រះអង្គភ័យបំយាយចុះពីខ្ពស់សេវាឌ្ឋាម ព្រះព្រះអង្គយល់ថា អ្នកនេះ
ហើយដែលជាជនទិម្នយដែលព្រះអង្គត្រូវស្ថាប័តិមាន ដើម្បីឲ្យត្រូវ
តាមពាក្យឱ្យការ ដែលស្រីអ្នកការ់សាសនាបានទូលព្រះអង្គម្មាស់
ក្បួនពីមក ។ ព្រះអង្គម្មាស់ក៏ប្រចង់ដឹកសេវាយាងចូលទៅជិតបាតាចាស់
សម្រួលសេចក្តីគ្នាសំតាមទម្ងន់បំផុំមានព្រះបន្ទូលថា : “លោកតាមាន
ធមិ ព្រះអាណិទេបានទូកជិតលោកតាកិច្ចនៅវីរ៉ូនាស់ ហើយលោក
ពេញឯកនិងឲ្យលោកតាងដំពេញសេចក្តីប្រាំឡាតិថាមឈានទៅការ ។

តាថាស់ក៏ដើម្បីបន្ទីនសំនួរបស់ព្រះអង្គម្មាស់ បុំនេះព្រះអង្គម្មាស់តែត្រង់ស្ថាប់បានមួយម៉ាត់ទៀត ។ ដោយហេតុមកពិពុកមាត់កាត់ដុះគ្របមាត់កាត់ជិត ហើយដោយព្រះអង្គម្មាស់មិនចង់យាយចេញពីទីនៅទៅឡើង ដោយតែទានជាបតេតិមាន ដែលព្រះអង្គត្រូវការចង់ដឹងនោះសោះ ព្រះអង្គក៏ហូតយកកំន្លះដែលព្រះអង្គបានដាក់ជាប់ឡើងដើម្បីចេញមក វិច្ឆក្រាយពិបាលយកសោះព្រះអង្គឡើងនិងមេកយើម្បួយ ។ ព្រះអង្គក៏ប្រង់មានព្រះបន្ទូលឡើការនៃតាថាស់នោះថា : “លោកតាប្រកបដោយចមិ ខ្ញុំត្រូវការនិយាយនិងលោកតាបន្ទិច បុំនេះអបសតុមកពិពុកមាត់លោកតាត ធ្វើឱ្យខ្ពស់ស្ថាប់លោកតាមានប្រសាសនីថាដឹងចម្លើចម្លើចតុបានសោះ ដូចេះ ខ្ញុំសូមអង្គរលោកតាតឱ្យ

លោកតាមនុញ្ញតិចខ្លួនបានពិនិត្យរបស់ខ្លួន ដែលជាបស់ថ្វីមិនលោកតាមនូវបង្កើចជាមួយ មិនមែនដូចមនុស្សទេ” ។

អូកបុសក៍តែងយល់ទាល់នឹងបំណងព្រះអង្គម្មាស់នេះទេ, តាត់យល់ព្រមឱ្យព្រះអង្គម្មាស់ថ្វីតាមបំណង ។ កាលបីព្រះអង្គម្មាស់បានកាត់ពុកមាត់ នឹងរោមថ្វីមួយនាទី និងបានការក្រោមបន្ទូល ។ ទៅក្នុងក៍ឡែង ទទួលយើងឱ្យបានសាច់ឈ្មោះនៅក្នុងសោះ មិនមែនចាស់ដូចជាតិពេលព្រះអង្គម្មាស់យើងឱ្យបានសោះ ទីប្រៃនៅក្នុងមានព្រះបន្ទូលថា : “លោកតាប្រកបដោយចិ, ហើសិនជានុំមានកញ្ចប់ផ្លូវជាប់មកជាមួយជន ខ្ញុំនឹងជួនឱ្យលោកតាស្ថុ៖ មិនមែនលោកតាដីបីទេ ពីលោកតានៅក្នុងសោះយ៉ាងណា ។ ឥឡូវនេះ លោកតាមើបានបាននូស្សដែលពីពេលមុននេះ គ្នានៅរណាមួយអាចសម្ងាត់លោកតាថាចារីបានឡើយ” ។

ការនិយាយល្អុងលោមសរសើរខ្លះបញ្ហាផ្លែងនេះ បានថ្វីឱ្យអូកបុសពុំពុំបានពិនិត្យបាន ហើយនិយាយថា : “លោកម្មាស់, ទោះលោកម្មាស់ជានរណាក៏ដោយ ខ្ញុំត្រូវពិនិត្យកុណាចំពោះអំពីពិសេសដែលលោកម្មាស់បានថ្វីដល់ខ្ញុំនេះ ។ ដូច្នេះខ្ញុំបានប្រើប្រាស់ថ្វីដែលព្រះអង្គម្មាស់បានបង្កើចជាមួយ មិនមែនបានបង្កើចជាមួយទេ” ។ ដូច្នេះខ្ញុំបានប្រើប្រាស់ថ្វីដែលព្រះអង្គម្មាស់បានបង្កើចជាមួយទេ ។

ការនោះ នឹងបានសម្រេចភាម ។ ហើតនេះសូមលោកម្មាស់មានប្រសាសន៍ប្រាប់ខ្លួន តើលោកម្មាស់ត្រូវការអី ខ្ញុំនឹងខ្សែបំពេញចិត្ត លោកម្មាស់ ហើសិនជានុំអាចថ្វីបាន ។

- លោកតានឹងថ្វីន ព្រះអង្គម្មាស់បានមានព្រះបន្ទូល ។ ខ្ញុំមកពីថ្វីដោយណាស់ ហើយខ្លួននេះ ត្រូវការរកបក្សាច់និយាយ ដើម្បីឈោះប្រចាំថ្ងៃ និងទិកពាណិលីឱ្យ ។ ខ្ញុំដឹងថារបស់ទាំងបីមុខនេះ ស្ថិតនៅថ្វីក្រោរកនៅក្នុងនេះ បុំន្លែខ្ញុំតែស្ថាល់កំនើងពិតប្រាកដ ហើសិនជាលោកតានឹង ។ ខ្ញុំសូមអង្គរមេត្តាបញ្ចូនដីខ្លួនពិតប្រាកដ ដើម្បីកិច្ចិកធម្មាត់ ស្ថិតនៅថ្វីតាមដូររាំ ហើយនឹងកិច្ចិកធម្មាត់បានប្រើប្រាស់ថ្វីខ្លួនពិតអំពីបណ្តាលមកពីការថ្វីដីណានឹងផ្សាយនេះ ។

នៅពេលព្រះអង្គម្មាស់កំពុងមានព្រះបន្ទូលដូច្នេះ ព្រះអង្គម្មាស់ សង្គតយើងឱ្យអូកបុសជាសំទិកមឺន ។ និន្ទាល់ចុះនៅនឹងចិត្តលិនមាន ដើម្បីចាប់ដូចមេច ត្រឡប់ជានៅសៀវភៅឱ្យ ។ យើងឱ្យចោរោះ ព្រះអង្គម្មាស់ក៏មានព្រះបន្ទូលទេទៀតថា : “លោកតា, ខ្ញុំស្ថាល់ហាកំដូចជាលោកតាបានស្ថាប់ខ្ញុំដោរ សូមលោកតាប្រាប់ខ្លួន ហើសិនជាលោកតានឹងប្រុកតំដឹងប្រយោជន៍កិច្ចិកធម្មាត់ពេល ហើយខ្ញុំនឹងអាចទោរកសូវតែនៅកំនើងដែលទេ” ។

ទីបំផុត អូកបុសក៍ផ្សិយថា : “លោកម្មាស់, ដូរដែលលោកម្មាស់ស្ថិតនៅ ខ្ញុំស្ថាល់ បុំន្លែ សេចក្តីរាប់អារមដែលខ្ញុំទើបនឹងមាន

ជាមួយលោកចាប់តាំងពីកាលខ្ពស់បានយើងឲ្យលោកមក, ហើយសេចក្តី
របៀបនាន់នេះដែលកិច្ចិថលលោកម្មាស់បានធ្វើដែលខ្ពស់ឡើង, បានធ្វើឱ្យ
ខ្ពស់នៅស្រីមពុំដឹងថា តើខ្ពស់ត្រូវតែបំពេញចិត្តលោកម្មាស់តាមសេចក្តី
ប្រចាំឆ្នាំនេះលោកម្មាស់បានយើងណា” ។

ពីមានហេតុអ្នដែលបណ្តាលឱ្យលោកតារុញ្ញភកុងចិត្តផ្សេងៗ បី
កែលោកតាមានុបសគ្មានការដែលត្រូវប្រាប់ខ្លួន៖ ព្រះអង្គមាស
បាម៉ានប្រជែង។

- ខ្សែនិយាយជម្រាបលោកម្នាស់, អ្នកប្រសដ្ឋីយ, គឺដោយ
ហេតុមកពីខ្លួនដើរបានគ្រោះថ្នាក់ដែលលោកត្រូវទទួល ហើយ
លោកនឹងមិនត្រូវដើរតាមខ្លួន ។ មានពួកអភិវឌ្ឍជាថ្មីនដែលមាន
សេចក្តីអង់អាចភ្លាប់បានមិនខ្លួនពីលោកម្នាស់ទេ បានទទួលគ្រោះថ្នាក់
នៅក្នុងក្រុងក្រាល ។ ពួកអភិវឌ្ឍទាំងនេះបានធ្វើដើរមកតាមនេះ
ហើយបានធ្វើសំនួរមាតរនេះដល់ខ្លួនជាលោកម្នាស់ដែរ ។ ហើយខ្ញុំតែ
មានធ្វើសប្រហែលនិយាយពន្លឺលំណោនាំអស់លោកទាំងនេះគឺ
បានបង់សេចក្តីប្រាប់ ហើយយាយទៅរកអ្នកនៅក្នុងដៃទៀតទៅ
បុន្ណែគេកត្រូវដើរតាមដើរតាមខ្លួន ។ នៅទីបំផុតខ្ញុំត្រូវបានដើរតាមការ
អង្គរបស់គោល បុន្ណែខ្លួនបានកំណើនលោកម្នាស់គឺជាបច្ចា ជនទាំង
នេះតែតាមសម្រេចតាមបំណងនោះ ហើយខ្ញុំតែយើក្សាស្អាតឱ្យត្រូវបាន
ត្រឡប់មកវិញឡើយ ហេតុនេះ, នោះលោកម្នាស់ស្រឡាតជីវិតលោក

ម្មាស់តែបន្ទិចបន្ទុចកិ ហើយបើលាកព្រមដីតាមដីបុន្ទានខ្ញុំ សូម
លាកម្មាស់កំអព់ពីព្រៃទៅម្មាយឡើត ហើយយាងត្រឡប់ទៅគេហ-
សានលាកម្មាស់វិព្រៃទៅប្រសិរាង” ។

ເຈົ້າບັນຍາກູງສາທາລະນະພິພາຍໃນບຸດທຸນຍ້ານເຮັດວຽກ ປະເທດ
ມູນຄົມທ່ານທີ່ເຄີຍໄຕໂຫຼວດຜະນິດເຖິງຕາມປະເທດບົນຍຸດປະເທດ ມີອານຸປະ
ເປົ້າຕາມມູນຄົມສະເພາະ ເບີຍກໍ່ມານປະເທດບຸດທຸນເຊົາການມູນຄົມສຳເນົາ :
“ຂໍ້ປະເປົ້າຜົນບຸດທຸນຮບສ່ວນເຫັນກາຕາເຊັະແສງວ່າຕົກນໍ້າມະນີນ ເບີຍຂໍ້ປຸງ
ຜິນຄຸມເຫັນກາຕາສົດຕະກູງຜົນຕະເສັະສົງຕາມມືຖຸກາຕ ໃຜລເຫັນກາຕາທາງ
ເຕັກນີ້ຜົນຂໍ້ເຊັະ, ບັນຍາເຈົ້າປະເທດຕູ້ກໍ່ໃຜລເຫັນກາຕາທາງປະ-
ສາສົນເຊັະ ມານສົງຫຼາກຍ້ານພາກໍ່ເຜົາຍ ຕຸກໆມີ້າມະເຫຼືອຢູ່ຂໍ້ຜົນ
ເຄົາບົນຍຸດເຮັດວຽກ” ຍ ເບີສິນຜົນມານອນຮຽນມູນຍົງທີ່ກາຍ
ປະທາງຂໍ້ ກໍ່ຂໍ້ມານປະເປົ້າສົງສາກູງໃຈຍ້ານສົ່ງອາຊ່ອນຮືນກາຕາຮູ້ນີ້ເ.
ເບີຍກໍ່ເກເຄົາທີ່ນັ້ນກົດມີອານຸປະເທດກາທາງຂໍ້ມູນທຸກໆກັນຍ້ານຂໍ້ບຸດທຸນເຜົາຍ

- ចុះបើសិនជាអ្នកដែលវាយប្រហារលោកម្មាស់, អ្នកប្រឈរបញ្ជាក់, មិនបង្ហាញរួចរាល់លោកម្មាស់យើង ហើយវាមានគ្មានធ្វើនៅសំណង់ តើលោកម្មាស់អាចការពារខ្លួនលោកម្មាស់ទៅនឹងមនុស្សដែលលោកម្មាស់មិនខ្ចោះឡើងទំបូរានេះម្នាចបាន?

- អីក់ដោយ, ព្រះអង្គម្មាសត្រង់មានព្រះបន្ទូលធ្វើយ៉ាងរតិន, ហើយទោះជាលោកតារេសមានប្រសាសនីដួចមេដឹកក់ដោយ, កំ